

Aan de voorzitter van de Tweede
Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
	PO/A/01/44487		26-11-01
Onderwerp		Doorkiesnummer	
programma's van eisen basisonderwijs			

In het verslag van het schriftelijk overleg (Kamerstuk 28 037) zijn vragen gesteld over de programma's van eisen (PvE's) voor de materiële instandhouding voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs voor het jaar 2002. Bij deze wil ik graag de PvE's toelichten en de gestelde vragen beantwoorden.

De leden van de PvdA-fractie vragen welk bedrag in totaal gemoeid is met de aanpassing en bijstelling van de programma's van eisen. In totaal gaat het voor het primair onderwijs en het onderwijs vallend onder de Wet op de expertisecentra structureel om 269,8 miljoen gulden (circa € 122,4 miljoen) inclusief de doorwerking van het amendement Lambrechts/Cornielje. Dit bedrag is als volgt opgebouwd (bedragen voor 2006) :

- f 144 miljoen (€ 65,3 miljoen) bij voorjaarsnota beschikbaar gekomen
- f 119 miljoen (€ 54,0 miljoen) in verband met de prijsbijstelling 2002
- f 2 miljoen (€ 0,9 miljoen) verhoging toeslag gebouwonderhoud
- f 4,5 miljoen (€ 2,0 miljoen) verhoging ICT-vergoeding
- f 0,3 miljoen (€ 0,2 miljoen) verhoging vergoeding CASO

Verder vragen de leden van de PvdA-fractie waarom de vergoeding voor de klachtencommissie is verhoogd met 23 eurocent per leerling. De evaluatie van de programma's van eisen is in samenwerking met de besturenorganisaties uitgevoerd. Tijdens het overleg is door de besturenorganisaties aangegeven dat zij veel signalen van scholen krijgen dat de vergoeding van de klachtencommissie ontoereikend is. Om deze reden is de vergoeding voor de klachtencommissie verhoogd met 23 eurocent per leerling.

Zowel door de leden van de PvdA-fractie als door de leden van de CDA-fractie en de leden van de ChristenUnie-fractie zijn vragen gesteld over de rentekorting. Het gaat daarbij om de hoogte van de rentekorting, het bedrag dat dit oplevert, waarop het rentekortingspercentage is gebaseerd en of de rentekorting in de toekomst afgeschaft zal worden.

Bij enkele PvE's (meubilair, een deel van de leermiddelen, een deel van gebouwonderhoud) worden bedragen vergoed voor meerjarige uitgaven. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat scholen deze bedragen een aantal jaren sparen en pas daarna uitgeven. Over deze bedragen wordt een normatief bedrag aan gemiddelde reële rente berekend. Dit bedrag wordt ingehouden op de vergoeding.

Met de rentekorting is in 2002 in totaal een bedrag van 50 miljoen gulden (€ 22,7 miljoen) gemoeid. Vanuit het onderwijsveld is vaak gevraagd om de rentekorting af te schaffen. Dit onderwerp is ook ter sprake gekomen bij het wetgevingsoverleg over de OCenW-begroting voor 2002. (Kamerstukken II, 2001/2002, 28000, hoofdstuk VIII, nr.16)

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen wanneer ze het Meerjarig Investerings Plan (MIP) tegemoet kunnen zien. In de Beleidsagenda bij de begroting is op twee wijzen een meerjarig perspectief gegeven. Ten eerste is aangegeven welke extra investeringen tot en met 2006 zichtbaar zullen zijn op de onderwijsbegroting. Het gaat daarbij onder meer om structureel geld voor arbeidsvoorwaarden, diversiteitsbeleid, materieel en de beroepskolom. Ten tweede biedt de memorie van toelichting voor het eerst ook een vooruitblik op investeringen die mogelijk zijn bovenop het in deze begroting voorgestelde meerjarig kader. In deze vooruitblik, die grotendeels is gebaseerd op de Verkenning Onderwijs en Onderzoek, worden financiële 'doorkijkjes' gepresenteerd op de belangrijkste thema's. Ook dit onderwerp is aan de orde geweest bij het wetgevingsoverleg over de OCenW-begroting voor 2002. De minister heeft toegezegd de desbetreffende passages uit de begroting op een rijtje te zetten. Die brief zal de minister heden naar de Tweede Kamer sturen.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de scholen door deze nieuwe programma's van eisen voldoende vergoeding krijgen voor auteursrechten (naburige rechten) over bijvoorbeeld vertoonde video's.

De kosten die samenhangen met de auteursrechten dienen bekostigd te worden uit de programma's van eisen leermiddelen en culturele vorming. De post leermiddelen is structureel verhoogd met een bedrag van 45 miljoen gulden (€ 20,4 miljoen). Scholen zijn daarmee in staat gesteld de kosten die gepaard gaan met auteursrechten te betalen.

Tevens vragen de leden van de PvdA-fractie of de afschrijvingstermijn voor leermiddelen in de programma's van eisen bekort wordt.

Zoals bij de vorige vraag is aangegeven, is de post leermiddelen structureel verhoogd met een bedrag van 45 miljoen gulden (€ 20,4 miljoen). Er is afgezien van 'oormerking' van deze bedragen door

bijvoorbeeld afschrijvingstermijnen van bepaalde vakken te verlagen en andere niet. Scholen kunnen eigen afwegingen maken rekening houdend met de specifieke omstandigheden waarin ze verkeren.

Bij de vergoeding voor leermiddelen willen de leden van de CDA-fractie een nadere toelichting bij de verhoging van het bedrag voor ICT met f 2,78 (€ 1,26) per leerling. De vraag is hoe de regering tot dit bedrag gekomen is, of er een relatie is met andere budgetten die de scholen voor ICT mogen inzetten en zo ja, welke budgetten dat zijn. Ook de leden van de fractie van de ChristenUnie willen graag weten wat het totaalbedrag voor ict wordt en of er, evenals vorig jaar, een aparte vergoeding is voor het abonnement op kennisnet.

In de toelichting op beleidsterrein 26 in de begroting 2001, heb ik aangegeven dat het bedrag per leerling voor ICT zo spoedig mogelijk zal worden verhoogd naar f 127,50 (prijspeil 2000). Deze verhoging van de vergoeding is m.i.v. het kalenderjaar 2002 ingegaan; voor de kalenderjaren 2000 en 2001 werd de vergoeding verhoogd naar f 125,- (prijspeil 2000).

De verhoging van het ICT-bedrag in de PVE-2002 met circa f 2,78 (€ 1,26) betreft het verschil van f 2,50 tussen de voorgenomen vergoedingen 2001 en 2002 (prijspeil 2000), verhoogd met de prijsbijstelling voor 2001 en 2002.

Het totale extra budget dat in deze kabinetsperiode voor ICT aan de programma's van eisen is toegevoegd komt daarmee op circa f 141,39 (€ 64,16) per leerling. Daarnaast is in de programma's van eisen 2002 een bedrag van circa f 13,14 (€ 5,96) voor BaO, SbaO en SO-WEC, respectievelijk van circa f 24,88 (€ 11,29) voor VSO-WEC opgenomen in verband met de vergoeding Kennisnet. Voorts heeft zowel in het jaar 2000 als in het jaar 2001 een incidentele toekenning voor ICT plaatsgevonden.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de staatssecretaris uiteen kan zetten waarom zij niet gekozen heeft voor het bekorten van de afschrijvingstermijn van stoeltjes voor kinderen en meubilair (resp. van 20 naar 10 jaar en van 40 naar 20 jaar).

Met ingang van 2002 is er structureel 144 miljoen gulden (€ 65,3 miljoen) extra beschikbaar. Dat heeft geleid tot aanzienlijke investeringen in leermiddelen, gebouwonderhoud, schoonmaken, administratie en meubilair (bedoeld voor het kunnen aanschaffen van een "arbostoel" voor docenten).

Tijdens het wetgevingsoverleg over de OCenW-begroting voor 2002 heb ik desgevraagd aangegeven dat uit evaluatieonderzoeken naar voren is gekomen dat extra middelen noodzakelijk zijn. Ik heb dat debat afgerond met de mededeling dat ik zeer gelukkig ben dat wij deze eerste substantiële stap hebben kunnen zetten ten aanzien van de materiële instandhouding (Kamerstukken II, 2001/2002, 28000, hoofdstuk VIII, nr.16, blz. 11).

De leden van de fractie van de ChristenUnie willen graag weten of er bij de verhoging van de vergoeding schoonmaken rekening is gehouden met een hogere prijsstelling van schoonmaakbedrijven m.i.v. 1 januari 2002 (circa 4% verhoging). Ook willen genoemde leden graag weten of bij de bepaling van de gehanteerde normatieve

schoonmaaktijd voldoende rekening is gehouden met de regelgeving rond milieu en veiligheid. De leden van de PvdA fractie willen weten of bij de vaststelling van de contractuurprijs, rekening is gehouden met de loonstijgingen in de sector.

Naast de 44 miljoen gulden (€ 20 miljoen) die extra beschikbaar is gesteld voor schoonmaken (inclusief de structurele werking van het amendement Lambrechts/Cornielje), worden de vergoedingen voor de materiële instandhouding, waaronder schoonmaken eveneens bijgesteld voor de jaarlijkse prijsontwikkeling. Het gaat daarbij om een generieke bijstelling met de prijsindex voor de netto materiële overheidsconsumptie. Dit is een gewogen gemiddelde van prijsstijgingen waarmee de overheid wordt geconfronteerd. De inzet van 44 miljoen gulden (€ 20 miljoen) komt dus op de jaarlijkse prijsbijstellingen. Om na te gaan of scholen echt schoner worden zullen regelmatig onderzoeken worden uitgevoerd om dit te meten.

De leden van de CDA-fractie willen graag een motivatie of de verhoging van de norm van het aantal dagen dat de school moet worden schoongemaakt van 195 naar 200 afdoende is om de schoonmaakproblematiek in het basisonderwijs op te lossen. Nee, dat is niet voldoende. De verhoging van het aantal dagen dat de school kan worden schoongemaakt is een gevolg van het amendement Lambrechts/Cornielje. Bij de behandeling van de onderwijsbegroting voor het jaar 2001 is de Kamer met een voorstel tot wijziging van de begroting gekomen ter verhoging van de uitgaven voor schoonmaakkosten in het primair onderwijs met 10 miljoen gulden (€ 4,5 miljoen). Dit voorstel heb ik overgenomen met onder andere als gevolg dat het aantal dagen dat de school kan worden schoongemaakt, verhoogd is: van 195 naar 200. Met ingang van 2002 wordt naast de 10 miljoen gulden (€ 4,5 miljoen) nog eens 34 miljoen gulden (€ 15,4 miljoen) extra beschikbaar gesteld voor schoonmaken. Scholen zijn daarmee in staat gesteld het schoonmaken te intensiveren. Verder is er een voorlichtingscampagne over de schone school in voorbereiding die eind maart 2002 van start gaat.

Tevens vragen de leden van de CDA-fractie of de verhoging van het schoonmaakkudget met 44 miljoen gulden (€ 20 miljoen) afdoende is om de hygiëne in de school voor (voortgezet) speciaal onderwijs op een voldoende niveau te waarborgen.

Met de verhoging van het schoonmaakkudget en de voorlichtingscampagne die eind maart 2002 begint, is een belangrijke stap gezet naar schone scholen. Ik vertrouw erop dat de schoonmaakcontrole om de tweeënhalve jaar zal aantonen dat scholen schoner worden.

De leden van de PvdA-fractie willen graag weten of de programma's van eisen voldoen aan alle eisen van Arbo-wetgeving voor leraren en leerlingen.

Uit de rapportage van TNO blijkt dat nieuwe wetgeving geen directe gevolgen heeft voor de bekostiging behalve waar het de arbostoelen voor docenten betreft. De bekostiging is daaraan aangepast.

Verder vragen de leden van de PvdA zich af in welk programma van

eisen de brandveiligheid van schoolgebouwen terug te vinden is. Het PvE voor gebouwonderhoud heeft onder andere betrekking op de brandveiligheid van scholen. Dit PvE bevat onderdelen die expliciet verband houden met de brandveiligheid van de school, zoals onderhoud en vervanging van blusmiddelen. Daarnaast is gebouwonderhoud in meer algemene zin mede van belang voor het brandveilig houden van schoolgebouwen.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor ander aspecten van de brandveiligheid van de gebouwen, zoals het zorg dragen voor bouwkundige aanpassingen.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of de verhoging voor gebouwonderhoud structureel voldoende is. Met de extra middelen is een flinke stap in de goede richting gezet. Scholen zijn hiermee in staat op verantwoorde wijze de schoolgebouwen te onderhouden.

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom het programma van eisen tuinonderhoud gebaseerd is op lage onderhoudsintensiteit, op een onderhoudsarme beplanting en een spaarzaam te maaien gazon. Is het niet zo dat een tuin voor kinderen een aantrekkelijke leeromgeving biedt, bijvoorbeeld voor biologie?

Bij het vaststellen van de PvE's is enige jaren terug ervoor gekozen uit te gaan van lage onderhoudsintensiviteit. Als er een royelere opzet wordt gekozen om die te gebruiken voor het biologieonderwijs kan extra inzet van middelen van het budget voor leermiddelen worden overwogen. Die beslissing is aan de scholen.

De leden van de PvdA-fractie willen graag weten of de programma's van eisen voor 5 jaar zijn vastgelegd, of dat het ook nog mogelijk zal zijn om ze tussentijds te wijzigen.

In de wet is vastgelegd dat de programma's van eisen die ten grondslag liggen aan de materiële bekostiging eenmaal in de vijf jaar geëvalueerd en vastgesteld worden. Echter, ook bij deze vijfjarige vaststelling kan er rekening gehouden worden met tussentijdse veranderingen op het gebied van nieuwe wet- en regelgeving of onderwijskundige ontwikkelingen. Ook in de afgelopen vijfjaarsperiode zijn de programma's tussentijds aangepast. Dit heeft onder meer plaatsgevonden in verband met de verhoging van de ICT-vergoeding en de verkleining van de groepsgrootte in de onderbouw. Tevens wordt de vergoeding jaarlijks aangepast voor de inflatie.

Zowel de leden van de PvdA-fractie als van de CDA-fractie vragen zich af waarom speciale scholen voor basisonderwijs niet in aanmerking komen voor een NOAT-vergoeding.

De materiële vergoeding voor de speciale scholen voor basisonderwijs is afgeleid van de voormalige so lom / mlk vergoeding, waarbij de NOAT-vergoeding onderdeel was van het PvE leermiddelen. De materiële vergoeding voor speciale scholen voor basisonderwijs is gebaseerd op een groepsgrootte van 14 leerlingen, zodat er relatief veel tijd en ruimte voor iedere leerling beschikbaar is. In het basisonderwijs wordt uitgegaan van veel grotere groepen. Dat betekent minder financiële armslag voor het bedienen van specifieke doelgroepen,

zoals anderstalige leerlingen.

Leden van de CDA-fractie vragen zich daarnaast af waarom bij de berekening van het aantal NOAT-leerlingen, de leerlingen uit Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba buiten beschouwing worden gelaten.

De NOAT-vergoeding is een vergoeding van de kosten voor het Nederlands onderwijs aan anderstaligen, ook wel Nederlands als tweede taal (NT2) genoemd. Aangezien leerlingen uit Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba niet als 'anderstalig' worden gezien, worden zij buiten beschouwing gelaten.

Leden van de PvdA-fractie willen graag weten hoe de inboedelverzekering van scholen geregeld is. Loopt deze mee met de gestegen waarde van de inventaris van de school?

Met ingang van 1 januari 1997 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor vervanging of herstel van schade aan gebouw, onderwijsleerpakket en meubilair in geval van bijzondere omstandigheden zoals bijvoorbeeld brand en inbraak. Gemeenten zijn dus verantwoordelijk voor het afsluiten van een verzekering dan wel dienen op een andere wijze schade te vergoeden.

Tevens willen de leden van de PvdA-fractie weten hoe het staat met het overleg met VNG en besturenorganisaties over de verantwoordelijkheid voor de binnenkant en buitenkant van schoolgebouwen.

Met de VNG en de besturenorganisaties wordt bekeken op welke wijze meer duidelijkheid geschapen kan worden over de taakverdeling tussen gemeenten en schoolbesturen. In dat kader wordt op dit moment gekeken naar jurisprudentie en wordt geïnventariseerd welke verantwoordelijkheden niet duidelijk zijn.

Voor het voortgezet onderwijs wordt op dit moment in overleg met de VNG en de besturenorganisaties bekeken of en zo ja, onder welke voorwaarden een school die daar aan toe is, het recht kan krijgen op de verantwoordelijkheid voor (een deel van) de huisvesting. Dit mede in het licht van de problematiek van het drempelbedrag.

Leden van de CDA-fractie vragen zich af of het onderscheid tussen nevenvestigingen en dislocaties wel altijd helder te maken is en of de bekostigingssystematiek in deze geen problemen oplevert. De CDA-fractie is voorstander van een soepeler en ruimhartiger bekostiging van beide vormen en wil graag weten of de staatssecretaris bereid is onderzoek te doen naar de mogelijkheden daartoe en de bijbehorende consequenties.

In het kader van het beleid Toerusting en Bereikbaarheid, zijn enige jaren geleden de opheffingsnormen gewijzigd. Dit had tot gevolg dat scholen zijn opgeheven dan wel samengevoegd of gefuseerd. Schaalvergroting daar waar mogelijk was het doel van deze beleidsoperatie zonder dat er sprake was van bezuinigingen. De financiële opbrengst van deze operatie is opnieuw in het basisonderwijs geïnvesteerd. Voor de bekostiging worden gefuseerde scholen in principe als één school gezien omdat ervan uitgegaan wordt dat er bij fusie sprake is van één locatie c.q. gebouw. Een bestuur kan er voor kiezen om twee locaties te handhaven en

krijgt hiervoor een financiële compensatie als er sprake is van een door de minister erkende nevenvestiging. Om als nevenvestiging erkend te worden moet de school aan bepaalde criteria voldoen. Bij een dislocatie, een locatie c.q. gebouw die niet door het rijk erkend wordt, worden de leerlingen toegerekend aan de hoofdvestiging en is er dus geen financiële compensatie voor een aparte locatie. Bij mijn weten bestaan hierover geen misverstanden en zijn scholen op de hoogte van het onderscheid tussen een dislocatie en een nevenvestiging en de financiële consequenties. Ik zie dan ook geen aanleiding om hier onderzoek naar te doen.

Tot slot heb ik tijdens het Algemeen Overleg over de materiële instandhouding van 4 oktober jl. toegezegd de Kamer nader te informeren over een mogelijke oneigenlijke handelwijze van gemeenten die een 'dubbele rol' in de bekostiging hebben. De leden van de ChristenUnie vragen zich af of gemeenten met een 'dubbele rol' bepaalde investeringsvragen van het openbaar onderwijs die samenhangen met de huisvesting, bij voorkeur uit de Londovergoeding betalen om te voorkomen dat zij eenzelfde bedrag aan het bijzonder onderwijs moeten uitkeren.

Mij bereiken geen signalen dat de 'dubbele' rol van de gemeenten leidt tot een oneigenlijk gebruik van de Londovergoedingen. Uit de 'monitor onderwijshuisvesting' blijkt dat de helft van de schoolbesturen ongeacht de signatuur, de wijze waarop de gemeente scheiding aanbrengt in de verschillende rollen die worden vervuld, als neutraal beoordeeld. Daarnaast zijn er echter meer schoolbesturen die de wijze van handelen van de gemeente als (erg) positief beoordelen dan schoolbesturen die een (erg) negatief oordeel geven.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

(drs. K.Y.I.J. Adelmund)